

VÖRÖS LOBOGÓ

AZ RKP ARAD MEGYEI BIZOTTSÁGA
ÉS A MEGYEI NEPTANÁCS LAPJA

XXVI. évfolyam
7986. szám
4 oldal,
30 bani
Kedd
1970.
november 24.

Launk tartalmából

Művelődési
események

II. oldal

III. oldal

A gépgyártóipar egységeiben csak a halasztgatás szerződés szerű

A gazdasági szerződésekről szóló törvénynek, amely év március elsejétől lépett érvénybe, az a célja, hogy tökéletesítse a szocialista szervezetek közötti szerződéses kapcsolatokat a gazdasági tevékenység hatékonyságának növelése érdekében. A szerződéseket testesülnek meg ugyanis az anyagellátás és az értékesítés mozzanatai, összehangolásuk a választék, a mennyiség és minőség és a leszállítási határidő tekintetében elengedhetetlen feltételként szükségessé teszi a közvetlenül érdekelt kezdeményezkedését és felelősségteljes tevékenységét. A fenti időpont után megkötött szerződésekre vonatkoztak ugyan a törvény előírásai, hatása azonban 1971-ben az ötvenes terv első esztendőjében mutatkozik majd meg maradéktalanul. Városunk néhány vállalatánál tettünk látogatást, azt vizsgálva, hogy a gazdasági szerződések törvénye szellemében miként indultak a gazdasági szerződések között a jövő év első negyedére vonatkozó kapcsolatok. Az előírások szerint az alapvető nyersanyagok valamint olyan gépek, berendezések tekintetében, amelyek gyártása hosszabb műszaki és szervezési előkészítést igényel, a gazdasági szerződéseket a tervidőszak megkezdése előtt legalább hat hónappal meg kell kötni.

A Szerződésgyártó termékei is ebbe a kategóriába sorolhatók. Hogyan állt hát a szerződés megkötésével a tervidőszak kezdete előtt másfél hónappal a gyár? Az előírt határidő leírásai adatai szerint az első negyedében gyártandó termékek nagy részének eladására eddig megkötötték a szerződéseket, 102 darab különböző típusú sztergő maradt még kívül. Ezek jó részét is megrendelték, a szerződéseket azonban nem kötötték meg, mivel a gyárak szerint nincs végleges lefektetve a jövő évi terv. Ez az oka annak is, hogy bár megrendelések vannak, nem kötötték szerződéseket. 7,2

A jövő évi termelés előkészítése

millió lej értékű cserealkatrész le- gyártására sem. Az a tény, hogy a Szerződésgyártó termékei külön- és belpiacon egyaránt keresettek, megnyugtató lehet a gyár vezető- ségének, de semmiesetre sem vonhatják ki magukat ezért a törvényes rendelkezések előírán- yzaitól. Az életem Gheorghiu, be- szerzési osztályvezető ismertetési alapján úgy néz ki, különben, hogy a gépgyártóipar keretében az ara- diak esete a késztermékek le nem szerződésével kapcsolatban keves- bé súlyos és egyáltalán nem egve- dül álló eset. A beszerzési osztály helyzetkepe az első évnegyedé- termeléséhez szükséges nyersanyagok és félkésztermékek leszerződéséről sokkal rosszabb az eladási osztá- lyonál, lenyegesen több megoldat- lan problémát is tartalmaz. Az osz- tályvezető előző ismertetésében a sok gépet tartalmazó az első évnegyedében felhasználható nyers- anyagoknak mintegy felére kö- tötték mostanáig szerződéseket. Hat hetet a termelési ciklus meg- kezdése előtt a hengerelt áruknak

csak husz százalékát biztosítja szerződés, nem oldották meg a bronz, a kárpit, nézeteltéréseket sem az erre hivatott felsőbb szre- vek. A Zárnesti-1, 6. Martie" üzem bizonyos alkatrészek legyártását 1971. december 31-re vállalta. A brassói és bukaresti üzemek pedig csak részben vagy egyáltalán nem akarják honorálni a szerszámgye- gyártók megrendelését. Rég letelt már a nézeteltérések megoldására kiszabott idő, a felsőbb szervek azonban nem hoztak konkrét in- tézkedést. Az üzem igazgatója in- dult a napokban az említett gyá- rakhoz, hátha személyesen sikerül vezetőketkel jobb belátásra bir- nia. Sovány vizsga a szemléli kapcsolatok „bedobása”, törvényes és konkrét gazdasági intézkedések alkalmazása helyett. Ugy látszik, hogy a gazdasági szerződések törvényének előírásait sok vállalat keretében meg előkészít- tetlen talajjal találunk. Ezeknél a vállalatoknál abból a tételből in- dultunk ki, hogy a törvény alap- ján a szerződések betartása sokkal inkább kötelező, mint valaha volt, annyi és úgy akarnak szerződni tehát, ahogy az vállalati érdeke- neknek legjobban megfelel.

A felsőbb szerveknek aprotéko- sban és operatívabban kell meg- vizsgálniuk a vállalatok közötti nézeteltéréseket. A jövő évi ter- més előkészítésének fontos moz- zanata a gazdasági egyezések kö- zötti szerződéskötésnek csakis így lehet hamarosan befejezni.

FEKETE GÉZA

Gondolatok az idei nyárról

Még sohasem hullott annyi ve- rejték a mindennapi kenveret meg- termő szántóföldön, mint ebben az esztendőben. — Ezt a megjegyzést halljuk most és elég gyakran a magvető emberektől. Igazuk van! Nem nehéz, hanem nagyon nehéz volt az idei gazdasági év. Hogy miért, azt mindenki tudja. Közös- mert, hogy milyen mostoha termé- szeti viszonyok mellett dolgoztak a föld művelői, gépesítők, állami me- zőgazdasági vállalatok dolgozói és a szövetkezeti parasztság egyaránt. Fáradságot nem kímélve iparkod- tak minden tőlük telhetőt elvégez- ni. Am ennek ellenére az idei ter- mést mégis alaposan megdézsmál- ta a természet.

Objektív okok voltak, de nem szabad azokkal palástolni a szub- jektív tényezőket. Márpedig be- kell ismerni, hogy nem csak az az árnyék, a bőséges csapadékok, a napfénytől órák alacsony száma, a hűvös időmúlt az ez évi ter- méshozamok alakulása. Nagyon sok gazdaságban az emberek felveté- ték a kérdést: miért nem fizetett jól a krumpli, miért volt alacsony a paradicsom termése? A helyes választ sokan úgy kerülgették, mint macska a forró kását.

A mácsai, a szemleki, a sajtenyi, a kürtösi Lumea Nouă és más termelőszövetkezetekben például a burgonyát csak kétszer kapálták meg. Olvannak parcellák is találat- tunk, amelyek egyetlen egyszerű- sen láttak kapát. Kisiratoson és Kürtöson a paradicsompalántákat nyomta el a gyom, Sofronvén, Zi- mándon, a Vinzai 30. Decembrie, a monostori és más gazdaságokban nagyobb volt a gaz, mint a kukori- caszár. Ezekben a szövetkezetek- ben az emberek azt is mondogat- ták: pedig „kapálgattuk” a földet, igaz, kapálgattak. De nem kapál- gattak, hanem kapálni és nem is egyszerűen vagy kétszer, hanem any- nyiszor kell, ahányszor a növény

megkívánja, hogy mindig tiszta, gyommentes legyen a talaj. És meg- valamint. Mindent, így a kapást is idejében kell elvégezni, addig, amíg a gyom nem erősödik meg, hogy ne zárja el a fenyt a gazda- növények elől.

Lehet, sok magvető ember felte- szte a kérdést: miért emlegetjük most a kapást, mikor már az iced- it reg elfelejtettük és jelenleg már csak a mélyszántást végzik a traktorosok? Miért? Emlekezzünk csak milyen nehéz volt idén az a- ratás. Eppen akkor látszott meg a kapálás és a föld alapos megmü- velésének elhanyagolása. Mert a buza egyik nagyon jó elővetem- nye a pillangósok és a kapasnö-vények. A buzaaföldek viszont csak nehezen dolgozhattak a kom- bájnnal, mert a legtöbb helyen em- bermagasságu volt az acat, a vad- repce, a nyulsalata és más gyom- növény. A gabona nehezen, de a gyommal annál könnyebben beér- tett és így millió és millió káros magvacsát szort ismét a szél. En- nek ellenére a jól bevált tarlóhan- tás elmaradt.

Csaknem teljesen üres már a határ. A buza vetések szépen zöl- delnek. Ezer és ezer dűbörgő traktor hajtja a barázdát, végzi a mélyszántást, s lassan ez a mun- ka is befejeződik. A gazdasági ve- zetőket és szakembereket ezekben a késő őszi napokban is elég gyak- ran találhatjuk a határban. Ellen- őrzik a vetések fejlődését, a buza bokrosodását, a növénybetegsé- gek megjelenését, no meg a traktó- rosok munkáját is. Sok mindenre kiterjed a figyelmük. Ez jó, és így is kell hogy legyen. Sajnos azon- ban, meg kell mondanunk, hogy ezek a vezetők és szakemberek be- húnynak szemmel járnak az öntözö- csatornák partján, a villany- és telefonpóznák között és az utak mellett. Ugyanis — úgy látszik el- felejtették — bár nap mint nap

látják — hogy az árkok partján, az utak mentén és az oszlopok kö- rül is terem gyom.

Egyéb növény már alig akad a határban. Csak az említett lősz ter- rületeken rögöztet a szél a meg- száradt gyomnövényeket. Tehát ha- nyaság miatt gyomot vet a termé- szet ezen az őszön is. És szinte mindenféle, mert az öntözőcsato- rnak mentőre, a villany- és tele- fonpóznák környékéről, az utcá- ról senki sem irtotta ki a gyomnö-vényeket. Senkinek nem terjedt ki ilyesmire a figyelve, mindenki „apró” dolgokra tekint, ám a ve- szélyességet elfelejt. Vajon meg- dig nézzük meg öleltet kézzel, meddig engedjük, hogy szemünk láttára terjenjen, szaporodjon a gaz? Bizom abban, hogy a megyei mezőgazdasági szervek is intézked- nek ezirányban.

CSIGYAR ISTVAN

A demokrácia aritmetikája

Néhány nap múlva ünneplik fennállásuknak huszadik évfor- dulóját az államhatalom helyi szervei, és 1971 márciusa hozza a Párizsi Kommun 100. évfordu- lóját.

Husz évvel ezelőtt ismerked- tünk az új szóval, husz év alatt e fogalom tartalmát is ma- gunkeve tettük. A neptanácsok és történelmileg igen rövid pe- riódus alatt elválaszthatatlan részévé válták hétköznapijaink politikai életének, s ma bennük látjuk demokráciánk egyik leg- pregnánsabb megnyilvánulását. A közelebbi évforduló okot és al- kalmat kínál a visszatérítésre, az eddigi eredmények számbave- telére. Számos tudományos mun- ka foglalkozik a neptanácsokkal, s az újságikkal nem is vállaltat- ta magára — már csak terjedel- mével fogva sem — a teljesség igényét.

A részletek azonban éppen e- les körvonalainál fogva jelle- mezhetik az egészet. Köztuda- tunkba a neptanácsok úgy vo- nultak be, mint olyan hatalmi szerv, melynek keretén belül a dolgozók közvetlenül érvényesi- tik akarataikat. Napjainkban egy- re közelebb kerülünk ahhoz az elvi elképzeléshez, mely meg- szünteti a határvonalat a dolgo- zók és a társadalom irányító tes- tület között.

Van a demokráciának aritme- tikája. Erre az igazságra bárki rájöhet, aki figyelmesen áttanul- manyozza, a példa kedvéért. Arad megyei Neptanács képviselő- löiről szóló számadatokat, 199 képviselőt bíztunk meg úgyneve- intézésével, köztük ott találha- tunk huszonhét magyar nemze- tiségű küldöttet, akik élve az együttműködő nemzetségek száma- ra biztosított egyenlő jogokkal, te- vékenyen részt vesznek megyénk irányításában. Vajon ez a 199 képviselő vállalja a helyi igaz- gatás minden gondját? Nem, a neptanácsok tömegbázisa ennek sokszorosára. A számok itt is so- katmondóak, hiszen köztudott,

hogy minden választókerületben állampolgári bizottság működik, és csak Arad municipiumban 201 ilyen testület működik, ösz- szesen hatszáz taggal. Az állam- polgári bizottságok tagjai tény- leges szerepet játszanak a választó- kerületek kívánásainak, meg- oldására városi, városi, szociá- lis és kulturális kérdéseinek elintézésében, állandó kapcsola- tot tartva a választók és képvis- selők között. Elvi felkutatása szociá- lista rendszerünknek a dolgo- zók legszélesebb körének bevo- nása az államügyek intézésében. Ez az elv helyet kap a gyakor- latban is. Az igazságszolgáltatási tevékenység demokratizálásának megtestesüléseként jelentek meg és működnek a bírósági bi- zottságok, melyek tevékenységét a neptanácsok irányítják és han- golják össze. E testületekben me- gyénk 450 állampolgára tevé- kenyen és jelentősen hozzájár- ul a szocialista együttelési normák tiszteltetésének tartásának biztosításához.

Érdemes volna megkísérlni, hogy felmérjük, tulajdonképpen hányszor vesznek részt az állam- hatalom munkájában Arad me- gyében. Egy tény minden este nagyon figyelmenremeltő: a tarsi- dalmi munkát végzők száma jóval meghaladja a hivatalnokok számát és ez az arány egyre inkább eltörlődik a neptanácsok javára. Tulajdonképpen ez a cél.

Igen, a demokrácia néha arit- metikailag is megfogalmazható. Amikor a neptanácsok megszű- lésének huszadik évfordulójáról emlékezzünk meg, nemcsak ezekről a szervekről kell szót ej- tenünk, de arról a kiterjedt rendszer egészéről is, amely a neptanácsokkal együtt és mellett ügyeinkben dönt.

Husz éve hallottuk először ezt a szót: neptanács. Tartalma, je- lentősége azóta egyre gazdagabb, teljesebb lett épp úgy, mint egy másik szó — a demokrácia — tartalma és jelentősége. t. gy.

IFJÚSÁGI HÍRADÓ

● Előadások Kisjenőn

Vasárnap szép számú hallgató- ság előtt tartott előadást Kisje- nőn Dorgosán Mircea tanár, a KISZ megyei bizottságának ak- tivistája. Az előadást — mely az

ENSZ szerepével és Románia ENSZ-beli javaslatával foglal- kozott — nagy sikernek örvén- dett.

● Az aranykező mester

Tegnap elutazott a főváros- ba az a négy aradi szakmunkás- fiatal, aki Az aranykező mester (eredeti elnevezés: Bratră de aur) vetélkedőn képviseli A- rad-municipiumat.

Mint ismeretes a vetélkedő or-

szágos szakaszának gyakorlati próbáit már megtartották. Az elméleti, megyék közti versenyt magunk is figyelemmel kísé- rehetjük a tévében.

Az aradi fiataloknak sok si- kert kívánunk!

● Hazafias munka

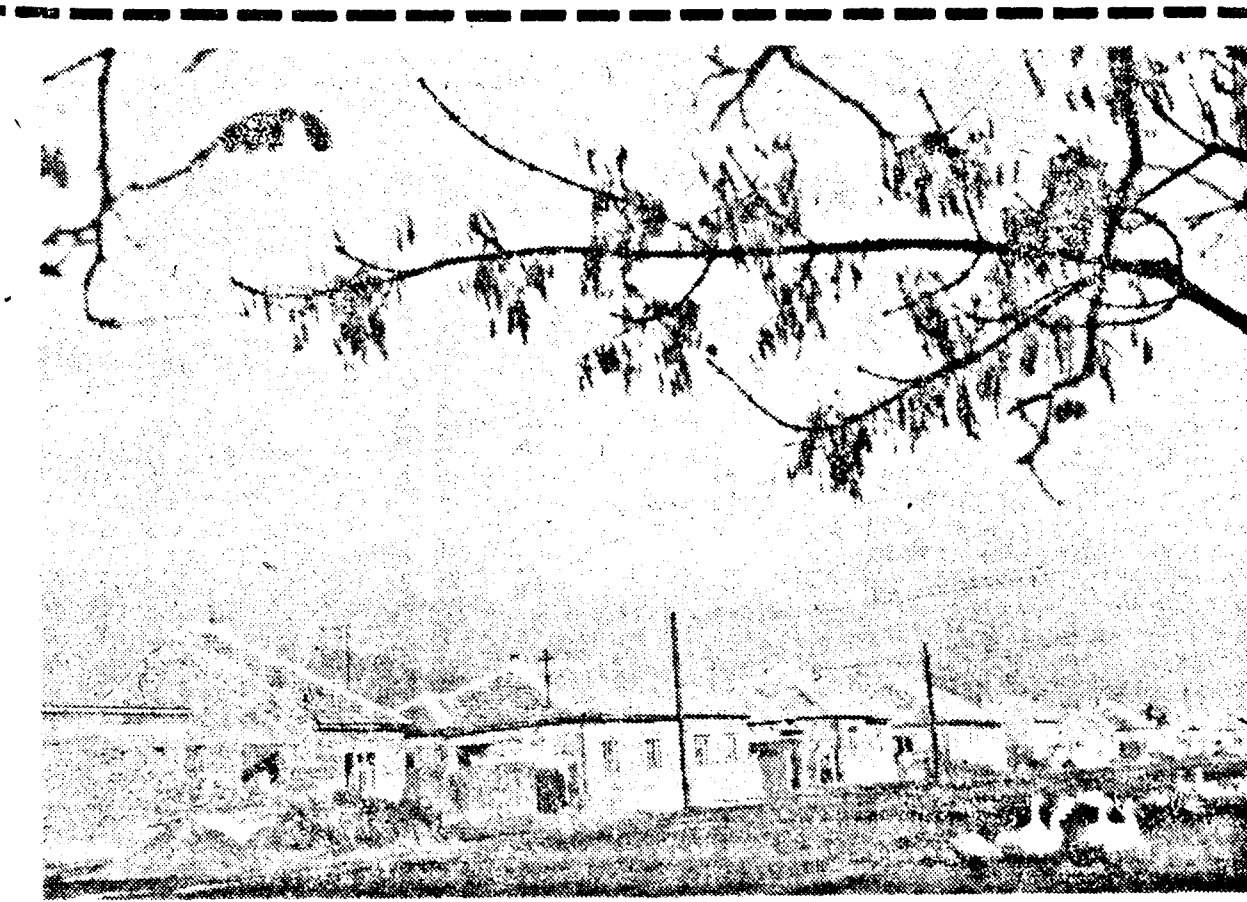
Ismét a vagongyári fiatalok önkéntes munkaakcióiról szá- molhatunk be. A megyei KISZ- bizottságnál tájékoztattak, hogy a hét végén, az üzemi KISZ- bi- zottság kezdeményezésére 600 kiló hulladékanyagot gyűjtöttek.

Ugyancsak a vagongyári fia- talokról: naponta 80—150-en vesznek részt — az önkéntes munkaakció keretében — az új anyagraktárnál folyó munkála- tokban.

● Szabadidő

120 fiatal vett részt azon a ki- ránduláson, melyet a KISZ megyei bizottsága mellett működő Tu- riztikai Iroda rendezett a szent- annai fiataloknak. A kirándu- lást színházlátogatással kötötték egybe, a szentannai fiatalok

szombaton részt vettek az Alla- mi Színház Camera de alături című előadásán. Ugyancsak szombaton Simán- don megtartották a bevonuló fiatalok bálját. A hagyományos bál nagy sikernek örvendett.

Új lakások épültek Arad megyében is az árvízkarosultak részére. Az állam 6 millió lej értékű segélyt utalt ki számukra és többszáz tonna építőanyagot. Az építkezések helyét úgy jelölték ki, hogy az távol essen az ártérülettől. Így a Războieni (Grădiște) és Armoniei utcákban már felépül- tek a tágas, korszerű lakások. Képünkön: az Armoniei utcai új házak.

Tükörsima, aszfaltozott orszá- gút szel ketté Berzovát. Ha Arad felől közelítjük meg a helységet, elso- dalkozunk az országút baloldalán magasba nyúló erdőborította he- gyek szépségén. Nagybórtó sik te- rület csak a jobb oldalán látható. Itt, az országút és a vasutvonal kö- zött, terül el a Berzovai Fürészáru és Parketta Gyár.

Cser, tölgy és nyárfarönkök soka- sága tornyosul a gyártelepen. Dél- előtt tiszta óra. A gátersarnokban néma csend honol. Eppen uszonna- szünet van. A gáteresek és kisge- lők azonban már ott szorgosko- dnak gépek mellett, kicserélik a fű- részlapokat, hogy az eles szerszám jobban szelje a rönköket.

Három gáter van a munkacsar- nokban. A terem közepén helyez- ték el a legnagyobbat, a harminc colosat. Ennek a kolosszusnak a két oldalán működik a két, tizen- nyolc colos fűrészgép. „A nagy gé- pet kezelő Dobrea Zenovie felé tar- tunk, aki éppen a gáterbe fogott megselelt fűrészlapokat szannol- ja. Kisegítője, Popa Ioan is ott áll mellette, lesi, figyeli minden mo- dulatát. Mert maga meg kisegítő, de holnap talán már ő is gáters lesz, Dobrea Zenovie közben elmondja,

hogy ő is kisegítőként kezdte és ma már önállóan dolgozik. Itt, a helyszínen tanulta meg a gép ke- zelését.

Két műszakban dolgoznak az egy-egy váltásban mintegy 20—30 köbméter rönkök kell feldolgoz- munk — magyarázza, majd hozzá- fűzi: — A meny- nyiség mindig attól függ, hogy milyen faronkot kell fűrész- lünk.

— Teljesítik-e rendszeresen elő- irányzatukat? — érdeklődünk.

— Ha ütemesen érkezik a nyers- anyag, akkor meg tud is szárnyal- ni!

— Előfordul termelési kiesés? — Olvork igen, s ez hátráltatja a parkettakészítők munkáját is. Június József telepfelélés távol- léte miatt (ezelőtt járt ott) a mes- ter iránt érdeklődött, hogy része- tesebb felvilágosítást kapjunk az itt folyó termelő munkáról. De meg- tartott az uszonnaszünet, elbeszél- gettünk a másik két gáteressel és kisegítőikkel.

Fiatal, leszerelt katona Popa Di- onisie az egyik tizennyolc colos gá- ter kezelője. Kisegítője, Berar Teo- dor pedig mindössze tizennyolc é- ves. Jól megérti egymást a két fia- tal. A gáters már a katonaság e- lött is itt dolgozott, s most Berar

végzem ezt a munkát. Feladatunk- kal azonban mindig megbirkóz- tunk. Nem is erre hívatkoztam, a- mikor azt mondtam, hogy nem könnyű a mi mesterségünk, ha- nem a munkakörülményekre. Nézzék meg, hány ablaküveg hi- anyzik, a fűtést

meg mindig nem oldották meg, pe- dig már novem- ber vége felé járunk. Közben megér- kezik Lazarescu Asineta mester és Lenea Gheor- ghe főgépész. A mestertől meg- tudjuk, hogy a tervfelada- tok teljesítésével nincs baj. Ugyanis naponta teljesítik a 70. köbméter fűrészáru, vala- mint a két és fél köbméter parket- ta gyártására vonatkozó előírán- yzatot. Sőt néhány köbméterrel túl is teljesítik tervüket.

— De milyen körülmények kö- zött? — mutatunk a hiányzó ab- laküvegekre, majd a hideg munka- csarnokra hivatkozunk.

— A teli előkészületeket elő-

írányzó intézkedési tervünkben szerepelt egy kazán beszerzése, a- mellyel a fűtést megoldanák. Ezt még november elején el kellett volna intéznünk, de a kazánt még mindig nem kaptuk meg. A hiány- zó ablaküvegek helyettesítését vi- szont a napokban megoldjuk.

Ennyi magyarázattal szolgált a főgépész, a többi kérdésünkre már csak a váltat vonagatta, mint aki azt akarja mondani, hogy nem rajta mulik a dolog elintézése. Pe- dig rajta és nem utolsó sorban Ju- ház József telepfelélésön mulik, hogy a teli előkészületekkel kap- csolatos intézkedési terv minél e- löbb megvalósuljon!

A uszonnaszünet letelt. Ismét felzúgnak a gáterek, a megélezett fűrészlapok ritmikusan bele-bele- marnak a gép alá gördülő rön- kökbe. Egy ideig meg elnézünk e nagyserű embereknek a munka- ját, majd bucsuzunk tőlük. Azzal a meggyőződéssel, hogy a Faipari Kombinat vezető-ége mielőbb gon- doskodik az itt dolgozók munkakö- rülményeinek javításáról.

HEGEDŰS ISTVAN

Intenzív tevékenység a Vaskapunál

A vaskapui hidroenergetikai- és hajózási rendszer építőtelepén a meghatározott programnak megfelelően folytatódna a helye- állítási munkák a folyó év november 21-i baleset okozta helyzet teljes felszámolására. A rést teljesen eltöltötték a zárogátnál, a- mely mögött építik a duzzasztógátat. A víz eltávolítását az elaraszt- tesse, hogy rövidesen megkezdhesék a víz eltávolítását az elaraszt- tot területről. El műveletekkel egyidejűleg az építők és a szerelő- k folytatják normális tevékenységüket a hidroenergetikai rendszer fontosabb objektumaival. Vasárnap és hétfőn például teljes egé- szében végrehajtották a zsilippel a betonozási programot. A sze- relés alatt álló 3 és 4. számú hidroaggregátorknál gyors ütemben folyik a munka, hogy az építők és a szerelők közös vállalásainak megfelelően határidő előtt üzembe helyezzék ezeket.

Művelődési események

Román-magyar-szlovák film
a Mureşul moziban

Ítélet

Dózsa neve a forradalmak leendőlének korszakaiban mindig eszébe jutott. Azoknak, akik az uralkodó osztályok véres elnyomása ellen „bátrak voltak és viharvertek”. A nagy parasztháború évszázadok óta kereszttűl megítélte a művészeket. Elbeszélő költemény, vers, regény, szobor kísérelte megörökíteni. Dózsa képét bennünk Taurinus, a humanista, Petőfi és Ady, a forradalmár, Eötvös József, Gergely Sándor, Szántó György, de Benic és Székely János is alakították. Ennek a portrénak kiteljesedéséhez, a történelmi igazság legközelebb megközelítéséhez járulnak hozzá CSÖÖRI SÁNDOR és KÖSA FERENC, az első Dózsa-film, az Ítélet szerzői. A film elkészítésében közreműködött: NICOLAE TIC, DOMOKOS GEZA és CTIBOR STITNISKY.

Azok, akik úgy űlnek be a moziba, hogy az 1514-es nagy parasztháborútól ugynevezett szuperprodukciók tógnak látni, látványos megjelölésekkel, a műfajra jellemző szórakoztató kellekkel, felszínes hatásadászattal, család-ni foglalkoznak. A cselekmény vezetésével KÖSA FERENC rendezőnek az a célja, hogy mintegy belső vonulaton keresztül, Dózsa emlékeiből kibontsa a nép iránti hűségét, meg nem alkuvást ezzel az igazságot képviselje a tüzes vassztrónuson bekövetkező mártírhálálával is. Az igazság oldalára Dózsa a nép szenvedése szótólta. A hadvezér, ember tévedhet, nagyságot hibáznak felismerése és helyreigazítása jellemzi. BESSÉNYI FERENC Dózsa — alakításában a paraszti vezérnek és a nagy történelmi szerepre vállalkozó embernek legjobb tulajdonságait tudja egyesíteni. Dinamikus, husvéri figura GHEORGHE MOTOI Deák-ja. Werbőczy alakjának megformálásában a rendező is és MA-

JOR TAMÁS is újat hozott. Oszlatja nevében valik prototípusa. Egy-egy jelenetben KISS SARA néni, SIBOK KLARA vagy CSIKY ANDRÁS is hozzájárul a nagy történelmi tábó emberi viszonyainak drámai erejű megjelöléséhez. KOITAY JÁNOS Lőrinc barátjának igazi szerepe azonban a felkelésben elszáradt. Sem a rendező, sem a színész nem tudta megformálni Mészáros Lőrincet, a parasztháború ideológusát, Dózsa igazi tanácsadóját.

A film érzékelte, hogy román, magyar, szlovák és más néptömegek közös ügyüknek tekintik a parasztháborút. SÁRA SANDORT dicsérik a remek felvételek, egy-egy tömegjelenet nagyhatalmú ábrázolása. A nemzeti színek azonban a filmben összemosódnak, a jelenetek pedig töredelmesen illeszkednek egymáshoz, nem ötvöződnak. Elsíkkad az a erő, amely Dózsa a tömegekkel kapcsolja s amely tette sarkallja. Nem érezzük azt a hatást, amit ez a történelmi személyiség a népre gyakorol, talán éppen a nevezetes ceglédi beszéd kimaradása is mutalja ezt a hiányt. Dózsa mögött a nép, Werbőczy mögött pedig az uralkodó osztály, a fejedelmi udvar freskóként jelenik meg. Ezért szakad Werbőczy alakja is ki az urak statikus megjelenítéséből. A film elbeszélésének központjában Dózsa alakja áll. Az ő belső vívódása, hősiesség magatartása, külső és belső portréja a legilletékesebb.

Ennek a képnek hangulati kiegészítéséhez járult hozzá CORNEL TARANU zenéjével, ANTON KRAJCOVIC és NICOLAE TEODORU a XVI. századot idéző dísztelével. (mózer)

Az aradi Beethoven Fesztivál

Decemberben az egész világon megünneplik Ludwig van Beethoven, minden idők legnagyobb zenealkotójának születésének 200. évfordulóját. Ehhez a nagyszabású ünnepségsorozathoz járult hozzá az Aradi Filharmonia is, amikor szombaton este és vasárnap délelőtt Beethoven fesztivállal indult a nagy muzikus emlékének.

A műsor művészi rangját a zenekar lelkesedése mellett olyan szolista biztosította, akinek neve jóval túlnőtt az ország határain, játékában Európa és a nagyvilág szinte valamennyi nagyvárosának zeneszerető közönsége gyönyörködik. Valentin Gheorghiu kimagasló tehetségű zongoraművész és egyben zeneszerző is. Eddig kiadott lemezfelvételei bamautas gyorsasággal fogytak el, a szak-sajtó nevére igen gyakran Dinu Lipatti mellett emlegeti.

Az aradi Beethoven Fesztiválon Valentin Gheorghiu az Esz-dur (op. 73) zongoraversenyt játszotta. Ez a zongoraverseny a leghatalmasabb versenyű Beethoven munkásságában. Az 1808. és 1809. évek kérésén. Beethoven akkor már sikeresen kiemelkedett a közönség felől teljesen visszavonulni a nyilvános zongorázástól és a mű bemutatását (1810-ben Lipcsében és 1812-ben Bresben) kedvelt tanítványára, Czerny Károlyra bízta. Ebben

Alexandru Macedonski 1854 márciusában született Bukarestben. Első verse 16 éves korában jelenik meg a Telegraful román című G. Baritiu szerkesztette folyóiratban és 1872-ben már első verseskötetével (Prima verba) jelentkezik. Hamarosan egy egész sor fővárosi folyóirat és napilap munkatársa lesz, politikai jellegű cikkeket, verseket, kritikákat, fordításokat közöl. Rövid idő alatt neve irodalmi tekintély lesz a kor szellemi életében, 1880 után Macedonski mint irodalomszervező is ismertté válik. Megindítja a Tarara és a Literatulor című irodalmi lapokat, megalapítja a Societatea Revistei Literatului-t, ekkor jelenik meg egy nagyobb lejegyzett verseskötete is (Poezii). Iades és Unchiul Săracie című szindarabjai szép sikert aratnak. A Junimea irodalmi körében tartott felolvasásaira felfigyel B. P. Hasdeu és hamarosan a legnagyobb díszreberben reszesíti a fiatal költőt. Macedonski kapcsolatai azonban a Convorbiri literare körül csoportosuló iroklak nem bizonyultak tartosnak. Nem egyszer élesen támadja V. Alecsandru-t, Eminescu-t, T. Maiorescu-t és később a Cosbuc és Caragiale elleni támadásai irodalmi körökben nyomozást legkört teremtenek számára.

Macedonski irodalomszervező érdeme azonban az a tény, hogy nagyon sok fiatal író fedezett fel és patronált — biztatásának nagy szerepe van D. Zanfirescu, Arghezi és Gala Galaction íróvá érésében. Tevékenysége elválaszthatatlanul összefügg a román szimbolizmus megjelenésével és fejlődésével.

A fiatal írók pártolásának, a kifejezés új formáinak keresésében és kulturalizálásában — amint ezt Tudor Vianu is kiemelte — Macedonski egyike volt azon kevés román iroklaknak, aki iskolát teremtett — a „Macedonski iskolát”.

Jóllehet Macedonski sokoldalú tevékenységet fejt ki az irodalom minden terén, mégis első-sorban lírája biztosítja helyét a román irodalom csúcsein. Rómán és francia nyelvű kötetek bizonyítják ezt: az Excel-sior, Bronzes, Flori sacre, Poe-ma rondelurilor; szindarabjai: Saul: Le fou? Moartea lui Dante Alighieri; novella és elbeszélés-gyűjteménye (Cartea de aur), regénye, a Le Calvaire de feu román nyelven a Thalassa) egy nagy tehetségű, kifinomult formaművészt igazolnak. Ma van ötven éve, hogy 1920. novem-

ber 24-én meghalt.

Irói egyéniségének az egész román irodalomra gyakorolt hatása ellenére az elismerés későn jelentkezik. M. Dragomirescu érdeme, hogy 1910-ben először említia az író érdemeit, de a legtöbb Tudor Vianu tett Macedonski költészetének népszerűsítéséért. 1929 és 1946 között negy-kötetben adja ki az író munkáit. Napjainkban egyre több tanulmány jelenik meg Macedonskiról. A Marino két monográfiát is közre adott, e-gyet életről (1966) és egyet irodalmi munkásságáról (1967). Összes műveinek eddig megjelent, öt-kötete igazolja, hogy Macedonski tevékenysége legjobb, legértékesebb irodalmi hagyományaink közé tartozik.

OV. V. OLARIU

MOZAIK

Az erdőhegyi mtsz székházában szombaton este számos érdeklődő jelenlétében Dr. Cselenyi Béla, a Kolozsvári Babes-Bolyai egyetem tanára megemlékezett Dózsa György születésének 500. évfordulójáról, majd Kocsik József, a Magyar Nemzetiségű Dolgozók

Arad megyei Tanácsának elnöke a román nép és az együttel nemzetiesség testvér-ségéről beszélt.

Soborsinba és Birchire a pankotai műkedvelők látogattak el és bemutatják Caragiale Napasta című darabját.

A pártatlanul szép versenyműben már előtérbe nyomul az a rögtönzés jelleg, ami a G-dur zongorakonzertben jelentkezik először. A szikrázó életöröm diadalmas hangsúlyát itt sikerült legszebben a nagy muzikusnak megfogalmaznia. A zongora és a zenekar viharos szenvedéllyel törődnek egymásra, a zongoraszólok olyan virtuozitást és művészi azonosulást követelnek, amilyenhez hasonló nemigen lehet találni a zenetörténetben. Valentin Gheorghiu játéka különösen a harmadik tétel előadásán során igazi művészi magaslatoakra emelkedett. Az aradi közönség szünni nem akart tapssal jutalmazni ezt a maradandó művészi élményt.

A fesztivál kellemes meglepetése volt OVIDIU BALAN, a fiatal bákói karmester bemutatkozása. Ragyogóan egybefogta a zenekart, oroszlánrésze volt a fesztivál sikerében.

Az V. (c-moll) szimfónia a III. és IX. mellett Beethoven leghatalmasabb szimfonikus megnyilatkozása. A legelterjedtebb és legnépszerűbb zenemű, a szó legnépszerűbb értelmében. 1808 december 22-én hangzott el először a Theater an der Wien hangversenyén. Beethoven első vázlatát 1800-ig nyulnak vissza. 8 évig hordta tehát magában a szimfónia

motivumait. Ennek a szimfóniának hőse az ember, a XIX. század embere, aki a nagy francia forradalom, a felvilágosultság szellemében kiszakítja magát az egyetemességből, egyénileg vívja meg nagy harcát. Az egész szimfónia egyetlen főtémára épül, a sors elkerülhetetlen dörömbölése vonul végig mind a négy tételen. (Ezért is nevezik nagyon gyakran Sors szimfóniának.) Beethoven, mint a szellem más nagyjai is, amikor a dolgok végső értelméhez jut el, megrendítő egyszerűséggel fejezi ki magát. Ez a sors-motívum feladás, féltelmes gesztus. A fájdalom, a lélek vergődését a IV. tétel fénylő győzelmi hangja követi, a gúnyos optimizmusának, az emberiségbe vetett hitének a IX. szimfónia mellett legnagyobb mértékben megfogalmazását.

Az Aradi Filharmonia zenekara remek előadást produkált. A zeneszék szívvel-lelkel játszottak. Különösen szép volt a III. tétel csellós scherzoja, amelyet a Czucz Ervin vezette csellósok adtak elő. A IV. tétel himnusz származását az egész zenekar nagyon szépen játszotta. Lelekésedőket, tudásukat nagy közönségsiker koronázta.

BERECZKI KÁROLY

Irodalmi matiné

Nemzeti Színház művésze.

Nemrégiben a színház Studio termében tartották meg a második irodalmi matiné. A jelenkori humoros próza címmel. Tudor Musatescu, Ion Băieşu és Teodor Mazilu műveiből Viorica Popescu (T. Musatescu Domnule director című írását), Vasile Varganici (Mazilu Catricea című írását), Gabi Daicu (Băieşu O, ce seară minunăta című írását) olvasták fel. Felépített még Ion Văran, Mişu Drăgoi, Dorina Păunescu és mások.

A második ifjúsági irodalmi matiné meghívott vendégművésze ezúttal Paul Sava, az ismert bukaresti színész volt. Aki Mazilu Chioşu és Băieşu Audiente című humoros írásait olvasta fel. Vendégteljesítése élményszerűvé tette a „színházi irodalom óráit”. Felolvasása nyomán az írók hősei meglepődtek a hallgató előtt. hallottuk, láttuk őket. mintha csak közeli ismerőseinkről lenne szó. Különösen szépnek hatott Mazilu Chioşu — az ezerarcú ember — című írása. Paul

Sava meghódította a közönséget. Senki sem venne rossz néven, ha az aradi színház tagjai követnék a fővárosi művész példáját, mert — köztünk legyen mondva — nem egyszer kifejezetlen, monoton hangon olvasták fel a román humor remekét. Éppen ezért csak dicsérni lehet a színház vezetőségének szándékát, mely szerint ezekre a matinékre a fővárosból, vagy egyéb kulturális központokból hív meg művészeket, akik nemcsak a nagy számú közönséget vonzzák, hanem

az aradi társulatra is ösztönzőleg hatnak.

A matinékat rendszerint a szerzők életének és munkásságának részletes bemutatása is követi, ami mindenképpen elősegíti a tanuló tájékozódását az irodalomban. Errekes kezdeményezést jelentene, ha az irodalomtanárok minden ifjúsági matiné után vitát bontanának ki a tanulóknál között. Nagy mértékben elősegítene az irodalom gyökerezését. Hasonlóképpen az sem ártana, hogyha az iskolák konkrét javaslatokkal járulnának hozzá az elkövetkezendő matiné megrendezéséhez. A tanulási folyamat elődázhatatlan követelménye ez. várjuk a javaslatokat!

ROŞCOVICI ENRIĆ

Tájékoztató

1970
november

24

Kedd

Napkelte 7.23. napnyugtá 16.41 órakor. Az évből elhlt 328 nap. hátra van meg 37.

filmek

DACIA: A monzi apáca (9.30, 11.45, 14.30, 18.45, 21).
MUREŞUL: Az ítélet (9. 11. 14.30, 16.30, 18.30, 20.30).
STUDIO: Hibernatus (9. 11. 13. 15. 17. 19. 21).
EFTI SAGI: Az új alkalmazott (11. 14. 16. 18. 20).
VICTORIA: Cement (11. 16. 18. 20).
PROGRESUL (1. járad): Tony, elment az eszébe (17. 19).
SOLIDARITATEA (Gáj): A szimpátiás R. ur (17. 19).
CFR (Grădite): Az anyafarkas (17. 19).

A VIDEKI MOZIK MŰSORA:
LIPPA: Szerelem és sebezés.
PLOSKA: Kerület.
BO: OJENO: Páralan lakodalm.
SILVANA: Dr. Mahue visszate-
rés.
NAPYAK: Utas poggyással.
KERTŐS: Via Mala.
PANKOTA: Nyomozás.
VILAGOS: Elítéltek kastélya.
BOROSHEB: Doktoriaszony.
KÖRÖSBÖNY: Szórakozás.
VINGA: Ne legy szomorú.

rádió

Kedd, november 24.
BUKAREST I.

5.05—9.30 Reggeli szórakoztató műsor. — 9.30 Művelődési atlasz. — 10.30 A gyermekek szolgálatáról. — 11.20 Népezen. — 11.45 Orvosi tanácsadó. — 13.22 Könyvtáza. — 13.45 A lengyel Mazowsze ének és táncgyűjtemény műsorából. — 14.30 Sportklub. — 15.00 Mese-könyv. — 16.20 Operettárak és ket-tősk. — 16.30 Magyar szemle: Mára maros. — 17.05 Ifjúsági rádióműsor-pedia. — 18.10 Rádiószimponium. — 18.30 Részletek Donizetti operáiból. — 20.10 Angela Similea énekel. — 20.20 Arghezi-versek. — 21.00 A román föld emlékeire. — 22.20 Sport. — 0.03—5.00 Éjszakai esztrádműsor.

BUKAREST II.

6.00 Reggeli zene. — 8.10 Pioníroknak. — 9.00 A Madrigál kórus énekel. — 11.50 Könyvtáza. — 12.15 Hangversenyzők. — 13.00 Deli hangverseny. — 13.30 Asszonyok fel-
oraja. — 15.30 Iskoláról. — 16.55 Orvosi tanácsadó. — 17.35 Irodalmi adás. — 19.30 Előadás: Sadoveanu és a föld. — 21.05 Mario Lanza műsorából. — 22.30 Nemzetközi szemle. — 23.05 Lemezyűjtők óraja. — 24.00—1.00 Szimfonikus szvit Hilda Jerec Betyárok című balettjéből.

A KOLOZSVÁRI RÁDIO MŰSORÁBÓL
Román nyelven: 6.00 Hírek, tudósítá-sok, autósok, figyelem! reggeli muzi-
ka. — 7.45 Hangos híradó. — 7.55 Csávossy György szóló és horrál. — 18.00 Dalok a pártól. — 18.10 Hazai körkép: Dr. Petru Groza város. — 18.25 Marie Laforet és Aurelian Andreescu énekel. — 18.40 Pro natura. — 18.50 Orgonaverseny. — 19.00 H. Jaquier professzor műsora. — 19.23 Nicolae Labiş-versek.

Magyar nyelven: 6.30 Falurádió — Szilágy megyei ösz. Falusi tanítók fó-ruma. A könyv falun. — 12.30 Hangos híradó. — 16.40 A Mondial és az Ome-ga tánczenekarok műsorából. — 16.55 Brassó, Kolozsvári üzeni párbeszéd. A Stragul rosu és a Bulmetul územek ke-reseire a Carpathian válszól. — 17.05 Részletek Verdi Don Carlos című ope-rájából. — 17.25 A Kriterion 1970-es könyvjárlásai. — a mikrofonál Do-mokos Geza. — 17.38 A hét filmjei.

AZ ORVOSTUDOMÁNYI TÁRSASÁGOK SZÖVETSEGE aradi fiókának gyermekgyógyászati szakosztálya csütörtökön, november 26-án, 7 órakor ültet tart a Gyermekpoliklinika vörös termében.

CSÜTÖRTÖKÖN, november 26-án, 19.30 órakor: Minicinsul (bemutató elő-adás. A. bérlet).

SZOMBATON, november 28-án, 19.30 órakor: Bárbai Jára neveste (B. bérlet).

VASÁRNAP, november 29-án, 15.30 órakor: Moartea ultimului golán: 19.30 órakor: Bárbai Jára neveste (B. bérlet).

MEGHÍVÓ

Az Arad municípiumi Néptanács összehívja a képviselőket 8. rendes ülészkára, amelyet 1970. november 27-én, délután 4 óra-
kor tartanak a municipiumi néptanács disztermében, Republicii ut 75. szám.

N A P I R E N D I

1. A végrehajtó bizottság jelentése a lakosság közfogyasztási cikkeivel való ellátásáról.
2. A kereskedelmi-beszerzési bizottság társjelentése.
3. Az 1971. évre szóló hazafias verseny tevékenységi tervé-nek ismertetése.
Elnök:
GORNIC IOAN

Megalakult a Román Nyelvtudományi Társaság

Bukarestben megalakult a Román Nyelvtudományi Társaság, amely célul tűzi maga elé, hogy egyesíti az összes egyetemi központok tudomá-nyos erőt, általában a nyelvi és kü-lönösképpen a román nyelvi kérdések tanulmányozására, hogy hozzájárul a nemzetközi tudományos együttműkö-déshez és a román nyelvészeti iskola ráv.

előmozdításához külföldön. Az új tu-domonyos fórum folytatja az 1930-ban alakult nyelvészeti társaság hagyomá-nyait.
A társaság alakuló közgyűlésén Al Grnau akadémikust megválasztották a vezető bizottság elnökévé. Al Rosetti akadémikust pedig a bizottság titká-rává.

Kedd, november 24.

10.00—10.40 TV-iskola.
14.30 Labdarúgás — Bukaresti Rapid—FC Curitiba (Brazília) — közve-títés a Köztársasági stadionból — barátságos nemzetközi mérkő-zés.

18.00 Kedvence népdal-énekeseink.
18.30 Mestermunka — vetélkedő.
19.15 Híradások.
19.20 Egyrege este — gyermekeknek.
19.30 Híradó.
20.00 Reflektor.
20.15 Színházi est: Gh. Ciprian: A ge-bés ember.
20.05 Közlekedés — Palosai Rudolf.
22.35 Híradó.
22.45 Köztársaság — Shirley Bussey

Tegnap délután

a Köztársaság útján, a Cafe bár szomszédságában megnyílt az Elmíster-
ipari Kombinat új üzlete a hentesbolt helyén. Ebben az egységben konzerv-
feleségeket és különböző felkész/hus-termékeket árusítanak.

AZ ARAD VÁROSI KÖZÜZEMEK

Victoriei út 35 szám

alkalmaz

szakképesítetlen munkásokat 17–35 év között. Felvételi feltételek: általános iskolai végzettség (vagy 4 osztály) az útburkoló mesterségben való szakképesítésre. Részletes tájékozta-tást nyújtanak a vállalat székházán.

(729)

Az Arad megyei Községgazdálkodási Vállalat

az érdekeltek tudomására hozza, hogy 'december 13—17 között tartja a B és C kategóriájú

működési engedély megszerzésére a vizsgát.

Ugyanebben az időpontban újra vizsgáztatják a B és C kategóriájú engedéllyel rendelkező gázszelőket akik továbbra is gyakorolni kívánják mesterségüket az érvényben lévő 6. számú elő-
írás értelmében.

A dossziékat kiegészíthetik a megyei községgazdálkodási vállalat székhelyén, Arad, Ineului utca I. szám (Vizművek) december 5-ig.

(734)

Az aradi Vagongyár

alkalmaz

- esztergályosokat
- marókat
- hegesztőket

Az érdeklődők forduljanak a vállalat személyzeti osztályához.

(724)

FRIEDRICH ENGELS

Ebben a hónapban ünnepejük Friedrich Engels születésének 150. évfordulóját — 150 esztendő telt el a zseniális gondolkodó, a nemzetközi proletariátus kiváló vezetőjének születése óta.

Engels munkásságára meghatározó jellegűnek kell tekintenünk Marx-szal való találkozását, mely pillanattól művük közössége vált. A marxizmus gondolkodás, mely a múlt század közepén jelent meg, radikális fordulatot jelentett: a társadalmi gondolkodás és filozófia forradalmát, s ez éppen a társadalmi fejlődés és az emberi megismerés nagy kérdéseire adott válaszokkal magyarázható. Marx és Engels közös művei, a Szent család, a Német ideológia és tőkének a Kommunista Párt Kiáltványa megalapozták tanításukat, a tudományos szocializmus elméletét.

Marx és Engels, miközben hangsúlyozták az őket megelőző gondolkodók nem tudatos és utópisztikus vágyait a kapitalista társadalmi rendszer fejlődése által felvetett halaszthatatlan kérdéseknél, bebizonyították, hogy a proletariátus a burzsoáz gazdasági rendszer szükségszerű társadalmi terméke, s hogy nem némely nagy-leltű próbálkozás, hanem a szervezett proletariátus osztályharcával vezet a kapitalista társadalmi rendszer forradalmi uton való megváltoztatásához. Ők voltak az első gondolkodók, akik bebizonyították, hogy a szocializmus nem utópia, hanem az emberi társadalmi környezet fejlődésének szükségszerű természetes eredménye, a munkásság forradalmi mozgalmának — melyet pártja vezet — végső következménye.

E nemes cél, a proletariátus történelmi missziója határozta meg Marx és Engels egész életét és tevékenységét. Az igazságot és a tevékenységet, melyet Engels óriási mértékben járult hozzá, tekintet nélkül arra, hogy munkássága melyik időszakról van szó, — hangsúlyozták a marxista gondolkodók — Engels nevezetű szigorú következetesség jellemzi.

Bár főként filozófiai és társadalomtörténeti kérdésekkel foglalkozott, azokkal az eredményekkel, melyeket a természettudomány korában elért, jelentősen hozzájárult a proletariátus világról és életéről való felfogásának, a dialektikus és történelmi materializmus kidolgozásához. Amikor Marx, zseniális művész, a tőkén dolgozott, Engels a természettudományok fejlődését tanulmányozta, melynek felfedezései hozzájárultak az új világnézet alapjához. Ezt bizonyítják azok a cikkek, melyeket

1877—1878-ban jelentetett meg Dühring ellen, azok a cikkek, melyek 1878-ban külön könyvválakban jelentek meg, s a polemikus „forradalmasítják” Eugen Dühring ur a tudományt címet viselte, majd később Anti-Dühring néven vált ismeretessé. A könyv — mely ma is a marxizmus egyik legértékesebb klasszikus műve — elméletileg szétzúzta a kispolgári

Születésének 150. évfordulója előtt

szocialista eklektikus, tudománytalan filozófiai felfogását. Ugyanakkor ebben a művében Engels továbbfejlesztette a marxizmus felfogását, a dialektikus materializmus szellemében általánosította a természettudományok és a társadalomtudományok eredményeit. Ugyanebbe a kategóriába tartozik a Természet dialektikája című műve (1873—1883).

Azok a filozófiai és tudományos tézisek, melyeket Engels ebben a művében fogalmazott meg, elvi jelentőségűek: alapvető elméleti érvekkel veri vissza az idealista filozófiát, a mechanikus materializmus különböző megvilágításait, kimutatja a modern természettudományok dialektikus tartalmát, s ugyanakkor kifejti a materialista dialektika törvényeit és kategóriáit.

Karl Marx halála után Friedrich Engels továbbviszi az együtt megkezdett művet. Tevékenysége több évét arra szenteli, hogy kiadja A tőke második és harmadik kötetét (arra már nem jutott ideje, hogy a negyedik kötetet is előkészítse). Jogosan állapította meg az osztrák szocialdemokrata V. Adler, hogy a két kötet kiadásával Engels nagyszerű emlékművet állított zseniális barátjának, s erre az emlékműre anélkül, hogy akarta volna, saját nevét is „aranybetűkkel írta fel.

Életének utolsó időszakában a marxizmus még két alapvető művét írja meg és jelenti meg. A család, a magántulajdon és az állam eredete című (1884) — mely affigó tudományos elemzése az emberiség története fejlődésének első szakaszairól és a Feuerbach, és a klasszikus német filozófia felbomlása című könyvet (1886), melyben kifejti a marxizmus magatartását elődeivel szemben, filozófiai terén, s melyben utal a klasszikus német filozófia legjelentősebb német képviselőire — Hegelre és Feuerbachra, s melyben szisztematikusan kifejti a dialektikus és történelmi materializmus alapjait.

Engels elméleti, alkotó tevékenysége azokban a levelekben is megnyilvánul, amelyek a szocialista mozgalom egyes képviselőinek írt, s melyekben megvédi Marx és saját felfogását a törzsi és ellen és továbbfejleszti a történelmi materializmus alapvető kérdéseit.

Engels kimagasló személyiségét, s azt a nagy tekintélyt, melynek a proletariátus körében örvendett egyöntetűen elismerték. Marx és Engels neve az elvonulás és kizsákmányolás elleni harc zászlóvá vált.

A marxizmus elmélete az egész világ dolgozóinak közkincsévé vált. Országunkban a szocializmus éviében a marxizmus-leninizmus klasszikusainak művei széles körben terjedtek és terjednek. Műveiket tömegpéldányszámokban adjuk ki, s ezek tanulmányozása és ismerete egyre jelentősebb tényezője a dolgozók szocialista öntudata fejlődésének. A Román Kommunista Párt kipróbált vezetésével a munkások, a dolgozó parasztok, az értelmiség és a dolgozók többi kategóriái, az egész nemzet lelkes munkálkodnak a párt programjának megvalósításáért, azért, hogy felépítsük a szocializmus feljött szocialista Romániát, s megteremtjük a kommunizmusra való fokozatos áttérés anyagi és szellemi feltételeit. Ez a legnagyobb megbecsülés, melyet pártunk népünk a proletariátus nagy tanítómestereinek adozik.

COVACI VASILE,
a megyei pártkabinet munkatársa

Sport híradó

Kétes góllal

SC Bákó—UTA 1:0 (0:0)

Bákó, Augusztus 23 stadion, 6000 néző. Vezető: Drághici Ilie — Grigorescu Alexandru, Costică Constantin (Bukarest). Csapatok: SC BAKÓ: Ghiță — Kiss, Nedelcu, Velicu, Comănescu — Vătafu, Hritcu — Pană, Dembrosky Imre, Ene Daniel (a 63. perctől Sorin Avram), Florea (a 75. perctől Băluță). UTA: Bătrina — Kalinin, Leretter, Pozsonyi, Schepp — Petrescu, Broszovszky — Axente, Dembrosky Otto (a 72. perctől Sima), Domide, Dumitrescu.

GÓLLÖVŐ: Florea (67. perctől). SZÖGLETARANY: 10:5. A bákóiak már az első negyedórán megszerezhették volna a vezető gólt, de a puha és csúszós játéktér megakadályozta őket a nagyszerűen átugrott és kivitelezett támadások befejezésében. Dembrosky Imre a vártnál sokkal jobb formában játszott, és szinte egyáltalán nem látszott rajta az autóbaleset okozta sérülés nyoma. A válogatottnak csatár kitűnő labdákat osztogatott. A 15. percben, például, nagyszerűen talált Ene Daniel ele, aki a labdával bütyköt az UTA tizenhatosára, de 6 méterről mellé lövte. Ettől kezdve az UTA vette át a játék irányítását, és a 33. percben elélt a bákói nezők lélegzete: Bătrina hosszú kapukigugrást Domide jól vette át, Axentet szökettette, majd a visszatérő labdával megugrott, és Ghiță csak az utolsó pillanatban mentette meg kapuját egy biztos góllal.

SZÜNET UTÁN az aradiak egyre bátrabban támadtak. Az SC Bákó csapata mindinkább visszaesett; Dembrosky, a játékmezt, elfáradt, és így a bajnokságban jelentős mezőnyfolyóba került, s több gólhelyzetet dolgozott ki, melyeket azonban az ara-

di csatárok kihagytak. A találkozó egyetlen gólját a 67. percben eszt: Bătrina kiejtette a labdát, mely Florea kezére pattant, az akció folytatódott, és az egyedül maradt balszélső az üres kapuba lőtt. (Merközés után Drághici Ilie játékezőt kijelentette, hogy Florea kezezése nem volt szándékos). A Maros-parti legények nem adták fel azonban a harcot, és újratekintés után szinte egyenlítették: kitűnő beadást kapott a teljesen fellelülül hagyt Dembrosky Otto, előrevetődve kapura fejeit, de a válogatott formában védő Ghiță megfogta a labdát. A hátralévő időben a vendégsapat nagy-nagy lendülettel támadott — a bákói labdarúgók már alig álltak a labukon —, de nem sikerült kiegyenlíteniük.

Drághici Ilie hibákkal tarkítva vezette a mérkőzést.

A tartaléksapatok találkozóját a vendéglátók 3:0 (2:0) arányban nyerték meg.

OLTEANU STEFAN,
a bákói Steagul roșu napilap munkatársa

A textiltgyári együttes hazatérte után elbeszélgettünk a bajnokságot néhány labdarúgóval, akik véleménye szerint nem Bătrina kapus vesztette el a mérkőzést. Az SC Bákó gólya szabálytalan körülmények között született: Bătrina kapus nem ejtette ki a labdát, hanem Leretterhez továbbította, aki elhúzta az őt megtámadó Florea mellett azt, de a balszélső kezével beleütött, majd maga elé tette, és az üres kapuba lőtte. Az UTA labdarúgói szerint nem ez volt a bukkaresti játékezőt egyetlen hibája, a mérkőzés jelentős részében „hazabírskodott”, döntéseivel többször is az UTA-t sújtotta.

Javuló játékkal

Vagonul — Electroputere 2:0 (1:0)

Vasárnap délelőtt szívszorító időben rendezték meg a találkozót. Vigasztalanul esett az eső, hatalmas töcsék ektelekedtek a pályán, s a sárgasárga labdarúgók ekképp morfondíroztak: „Hogy miért kell nekünk ilyen időben futballoznunk, hát nem jobb lenne a jó meleg szobában tévet nézni?” Ilyen körülmények között technikás labdarúgásról szó sem lehetett. A csapatok dicseretre méltó akciókkal küzdöttek, s végül az együttes győzött, amelyik jobban alkalmazkodott a csúszós talajhoz, és többet támadott. A vagongyáriak a mérkőzés nagy részében jelentős fölényben voltak, szamaltan gólhelyzetet dolgoztak ki, de Vasilescu kapus jó formában védett, a hazai csatárok pedig (elsősorban Mertes, például a 19., a 24. és 64. percben) sok gólhelyzetet hagytak ki. A vendégek a védekezésre fektették a fő hangsúlyt. Weichelt kapuja csak egyszer (a 35. percben) forgott igazán veszélyben (Mühlroth a gólvonalról rugta ki a lab-

CFR stadion, 50 néző. Vezető: Săbău Romulus — Radulescu Constantin és Gabos Tibor (Kolozsvár). Csapatok: VAGONUL: Weichelt — Curutiu, Bakos (a 66. perctől Kato), Mühlroth, Czako II. — Schweininger, Boros — Atodiresi, Mertes, Moț, Dobai. ELECTROPUTERE: Vasilescu Voicu, Tană, Popescu, Bărbuț — Bălosu, Mateescu, Bondrea — Stanciu, Chesnoiu, Gitan.

GÓLLÖVŐK: Boros (32. p.) és Atodiresi (48. p.)

SZÖGLETARANY: 9:5 (6:2).

dát), mert a mérkőzés utolsó negyedórájában, amikor a craiovi labdarúgók is vezettek néhány támadást, a teljesen küzdő aradi védők mellett nem nagyon jutottak lövéshez.

Labdarúgó-bajnokságok

A-osztály

EZ VOLT

Politehnica—Farul 3:2 (0:1), Steagul roșu—Rapid 1:1 (0:1), Kolozsvári CFR Petrolul 3:2 (1:1), Dinamo—Jiul 4:0 (1:0), Craiovi Universitatea—Kolozsvári Universitatea 1:1 (0:1), FC Argeș—Steaua 0:0, SC Bákó—UTA 1:0 (0:0), Progresul—Temesvári CFR 0:1 (0:0).

EZ VAN

1. Dinamo	11	7	2	2	23:10	16
2. Politehnica	11	6	3	2	23:16	15
3. Rapid	11	5	5	1	13:6	15
4. Petrolul	11	6	2	3	17:14	14
5. Steagul roșu	11	5	3	3	8:9	13
6. Farul	11	5	2	4	20:20	12
7. Craiovi Universitatea	11	5	2	4	9:11	12
8. UTA	11	5	1	5	14:11	11
9. Steaua	11	4	3	4	16:15	11
10. SC Bákó	11	5	0	6	19:15	10
11. Kolozsvári Univ.	11	4	2	5	13:13	10
12. Jiul	11	4	1	6	10:15	9
13. Kolozsvári CFR	11	4	1	6	15:22	9
14. FC Argeș	11	2	4	5	12:17	8
15. Progresul	11	2	3	6	7:13	7
16. Temesvári CFR	11	2	0	9	7:19	4

EZ LESZ (november 28, szombat)

UTA—Politehnica, Rapid—Dinamo, Kolozsvári CFR—Craiovi Universitatea, SC Bákó—Steagul roșu, Farul—Kolozsvári Universitatea, Temesvári CFR—FC Argeș, Petrolul—Jiul, Progresul—Steaua (az utóbbi találkozók vasárnap lesz).

SCHIFF LÁSZLÓ

TEKE

Az elmúlt napokban az UTA női tekecsapata két bajnoki mérkőzést játszott idehaza. Az első találkozón 2164:2117 arányban győzte le a jelenlegi bajnokcsapatot, a Bukaresti Voință. Ezen az összecsapason Antal Ilona (398 fa), Babuti Voichița (378) és Plav E. (377), a fővárosi csapatból pedig Szócs

Kriszta (372) szerepelt a legjobban. A Brassói Hidromecanica elleni A osztályú találkozóján a textiltgyári együttes 2249:2216 arányban győzött. Ez alkalommal Babuti Voichița (404 fa), Babuti Rodica (400) és Antal Ilona (397) volt a legeredményesebb aradi versenyző.

Rőplabda

SÁNÁTEA — CSIKSZEREDAI VOINȚA 3:1 (7:15, 15:3, 15:4, 15:6). A tavalyi még az első osztályban szerepelt csikszeredai együttes alaposan rájlesztett az aradi egészségügyi csapat szurkolóira, az első játszmában játékosai ügyesen támadtak, jól védekeztek, és megérdemelten nyertek. A Sánátea lányai idegesen játszottak; Cristescu, Krutsch és Raevschi leütései vagy a pályán kívül érték talajt, vagy pedig a csikszeredai lányok sáncolásán akadnak el. A második játszmában változott a játék képe, az egészségügyi lányok egyre inkább belelendültek, s Cristescu jól helyezte és erős leütéseivel szemben a vendégsa-

pat védői tehetetleneknek bizonyultak. A harmadik és negyedik játszmában esett a színvonal, a csikszeredaiak egyre gyengébb ellenállást tanúsítottak és végül a Sánátea könnyen nyert. A mérzőn legjobbjai Cristescu volt. Sánátea: Krutsch Raevschi, Cristescu, Bodea, Golosie, Drăcean, Udvari, Burtă, Tătuț, Voință, Tóth, Jere, Vancsa, Gecző, Vákár, Balázs, Bálint és Kohn. A találkozó Stefănescu Mircea (Bukarest) és Chiorean Vasile (Kolozsvár) hibákkal tarkítva vezette.

BRASSÓI POLITEHNICA — ARADI VOINȚA 3:2 (7:15, 15:13, 6:15, 15:11, 15:11). Az idegeskedés miatt maradt alul Brassóban a szövetségi csapat. A jó technikai színvonalú mérkőzésen két játszmát könnyen nyert a Voința, de a másik háromban érthetetlenül gyengén játszott.

Ifjúsági bajnokság

CFR — UTA 0:2 (0:0)

Az országos ifjúsági labdarúgó-bajnokság helyi rangadóját a CFR stadionban játszották vasárnap délelőtt. A textiltgyáriak Olaru és Coșa utolsó percekben lőtt góljaival győztek. Mérkőzésvezető: Raica Iosif. CFR: Pataki I. — Pataki II., Iu, Dragomir, Tripa — Neagu, Unc — Oană, Butas, Jurcă, Pavel. UTA: Stoica — Bindea, Trancuș, Curteanu, Nila — Puileac, Giliu — Coșa, Olaru, Roșca, Ciobață.

pronosport

A 47. játékhetét telitalálatos szelvénye:

I. SC Bákó—UWA	1
II. Steagul roșu—Rapid	X
III. Kolozsvári CFR—Petrolul	1
IV. Craiovi U.—Kolozsvári U.	X
V. FC Argeș—Steaua	X
VI. Politehnica—Farul	1
VII. Bologna—Sampdoria	X
VIII. Cagliari—Fiorentina	1
IX. Catania—Lazio	1
X. Napoli—Inter	1
XI. Roma—Foggia	1
XII. Torino—Juventus	1
XIII. Verona—Varese	X

A rovatot
OROSZHEGYI KÁROLY
szerkesztette.

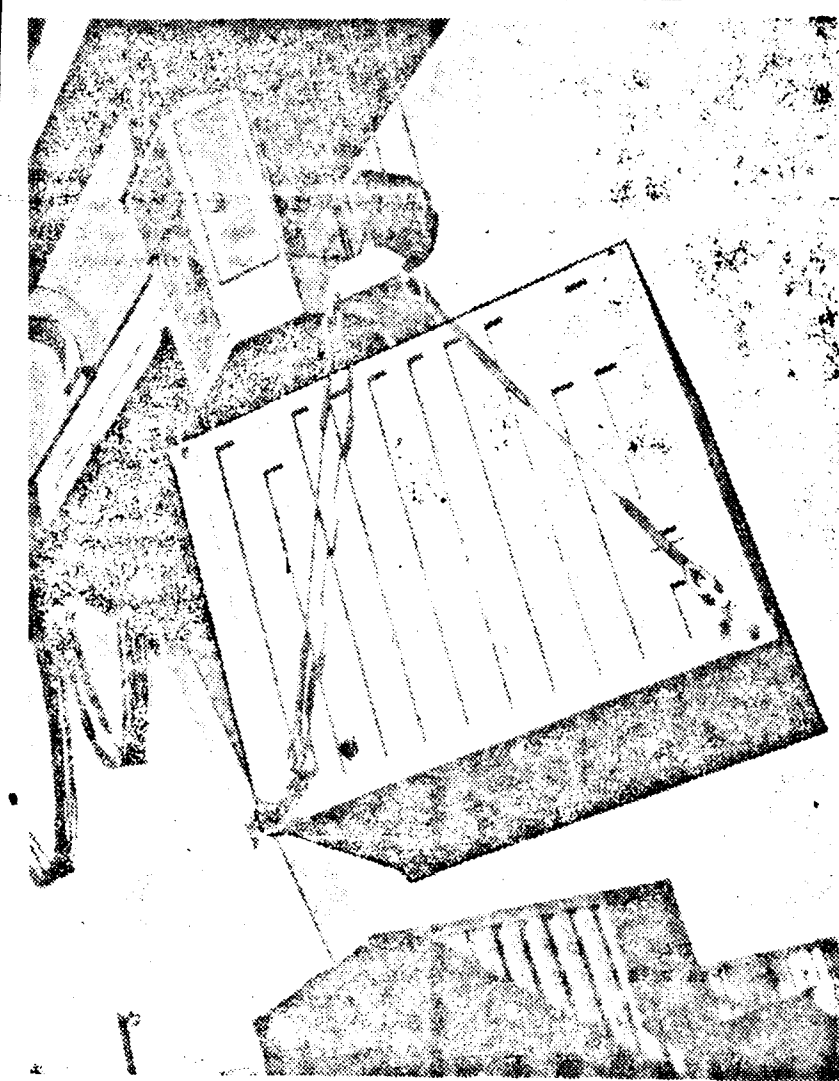
Mi újság a Precizia KTSZ-ben?

Ezüstműves műhely nyílt

nemreg a 6 Martie utcában. Az új szolgáltatási egységben hozott anyagból különféle ezüst, dísz- és emléktárgyakat készítenek. Már az első napokban nagy volt az érdeklődés az itt dolgozó munkájáért. Megyénkben ez az egyetlen ilyen jellegű műhely.

Az igények gyorsabb kielégítéséért

Korábban egyetlen műhelyben végeztek a lakosság számára a különféle kőszobrász munkálatait. Ezért, olvkor betegek kellett várni egy-egy olló, kes, borolva vagy hasonló vágóeszköz élesítésére. Ezen akart segíteni a szövetségi vezetőség, amikor a Republici uton lévő 6-os számú mechanikai egységben is létesített kőszobrász műhelyt.

Szállításra készen az áruk az ország minden tája felé.

A munkafolyamat központi tényezője a dolgozó ember

Nehéz körülmények között dolgoznak a mezőgazdasági gépesítők. A mezőgazdasági év folyamán számtalan szörnyű verő, nap égeti őket. S éppen azért, mert az időjárás viszonyosságai oly nagy mértékben befolyásolják a gépesítők munkáját, a mezőgazdasági kárpányok teljében éjt nappalál, ünnepek hetköznapra kell változtatni, hogy többet csikarjanak ki a földből.

Az elmúlt vasárnap hosszú idő óta az első szünnapot jelentette az Ujradai Mezőgazdasági Gépesítő Vállalat 3. számú alapszervezete tagjainak számára. Ezuttal is azért gyűlt össze, hogy beszámolós és vezetőségválasztó közgyűlésen beszéljenek meg eredményeiket, közös dolgaikat. Nem túloz a dicsérő szó, amikor megállapítja, van mivel büszkélkedniük: Az olyan mostoha munkakörülmények között is, amelyekről fentebb tettünk említést, szamottve eredményeket értek el, bár munkájukat a gondjaikra bízott, megművelésre váro földterü-

letek nagy kiterjedése, szélszörűttsége is nehezítette. Az alapszervezethez eddig kilenc gépesítő alegység tartozott: a szépfalusi, a keresztesi, a sági, az ujradai, a buzsaki, a kisszentmiklósi, a Tisa Nouă-i, az aluni és a Hunedoara Timişană-i, ami azt jelenti, hogy a gépesítők munkájukkal a fenti helységek mezőgazdasági termelészövevényeit szolgálják ki.

Az alegységek közül a legtöbb igen közel áll évi termelési terve teljesítéséhez. A Hunedoara Timişană-i egység például 91. — a kisszentmiklósi 90. a keresztesi 79. a sági 77 százalékkal valótta valóra feladatait. Igaz, hogy akadnak gyengén teljesítő csoportok is, mint például a buzsaki, az aluni, és a szépfalusi egységek. Ezzel azonban a bírálatot érdemlő alegységek sorát le is zárhatjuk. A valóság tehát az, hogy a legtöbb helyen derékasan állják a sarat a gépesítők. Munkájuk bizonyította, hogy az általuk kiszolgált mezőgazdasági termelők szívesen fogadják a gépesítők munkáját, és a gépesítők munkájukat a gondjaikra bízott, megművelésre váro földterü-

nőségével. Ez viszont magát a jó pártmunkát is igazolja. Annál is értékesebb ez a megállapítás, mivel az alapszervezetnek magának is fel kellett venni a küzdelmet a térről és idővel. A szélszörűttséggel szemben sikerült összegyűjtenie a bürokráciát, hogy a teendők között beszéljenek meg és az alapszervezet kollektív bölcsességét vessék latba a hibák kiküszöbölése érdekében. Minden esetre, az alapszervezet tevékenységének fellendítését jelentősen elősegíti az az új termelési forma, amelyet a közgyűlés után léptettek életbe. Az eddigi egysége alapszervezet háromra oszlott, amely közelebb hozza majd a bürokráciát a párttagokhoz, s magukat a párttagokat ahhoz a termelési helyhez, ahol a munka dandárja folyik.

A beszámoló és választási közgyűlésen sok szó esett a többi központi ember iránti gondoskodásról, amely éppen a munkakörülmények mostoha jellege folytán döntő tényező a mezőgazdaságban. A párttagok leszögezték, hogy

NEMZETKÖZI ÉLET

Gheorghe Rădulescu elvtárs látogatása a Kínai NK-ban

PEKING. — Ion Gălăţeanu, az Agerpres tudósítója jelenti:

Gheorghe Rădulescu elvtárs, az RKP KB Végrehajtó Bizottságának és Állandó Elnökségének tagja, Románia Szocialista Köztársaság Minisztertanácsának alelnöke és a kisérőben lévő személyek hétfőn a Peking melletti Kínai-Román Barátság népi kommuna vendégei voltak. A román vendégeket a kommuna vezetősége és számos tagja fogadta, hosszasan ételve a két népi barátságot.

Gheorghe Rădulescu elvtársat és a kíséretében lévő személyeket

ket tájékoztatták a népi kommuna eredményeiről és távlati terveiről.

A román vendégek megtekintették a különböző termelői egységeket. Gheorghe Rădulescu elvtárs személyesen elbeszélgetett a népi kommuna több tagjával és további sikereket kívánt a szorgalmas munkaközösségeknek.

A népi kommuna vezetője felkérte a román vendégeket, támogatják baráti üdvözléseiket a Román-Kínai Barátság mezőgazdasági termelőszövetkezet tagjainak.

Megnyílt az MSZMP X. kongresszusa

Hétfő délután a budapesti építők művelődési házaának nagyteremben megnyílt a Magyar Szocialista Munkáspárt X. kongresszusa. A kongresszuson 690 küldött és számos meghívott — munkásmozgalmi veteránok, magyar közéleti, gazdasági, tudományos és művészeti személyiségek, valamint külföldi pártküldöttek vesznek részt.

A Román Kommunista Párt küldöttségét Paul Mănescu-Mizil elvtárs; az RKP KB Végrehajtó Bizottságának és Állandó Elnökségének tagja, a KB titkára vezeti.

A kongresszust Fock Jenő, az MSZMP KB Politikai Bizottságának tagja, a forradalmi munkáspárti kormány elnöke nyitotta meg. A kongresszus elnökségében helyet foglal Kádár János, az MSZMP KB első titkára, Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke, más párt- és államvezetők, a párt több

régi harcosa, valamint a kongresszusra érkezett 32 külföldi pártküldöttség vezetője.

A kongresszus napirendje a következő:

Beszámoló a Központi Bizottság tevékenységéről — előterjesztés Kádár János, az MSZMP KB első titkára, beszámoló a párt szervezeti szabályzatának módosítására vonatkozó javaslatokról, a központi revíziós bizottság beszámolója, a fellebezési bizottság beszámolója, a párt új vezető szerveinek megválasztása.

A megnyitót követően Kádár János előterjesztette a Központi Bizottság tevékenységéről szóló beszámolót.

A továbbiakban Brutó János, a Központi Revíziós Bizottság elnöke felolvasta a bizottság tevékenységéről szóló jelentést.

Kedden a kongresszus megkezdte mindkét dokumentum vitáját.

ENSZ

Román határozattervezetet fogadott el egyöntetűen a gazdasági és pénzügyi bizottság

NEW YORK. — C. Alexandroaie, az Agerpres külföldi tudósítója közli:

A közgyűlés gazdasági és pénzügyi bizottsága hétfőn egyöntetűen elfogadta a román küldöttség határozattervezetét, amelyet az országunk keresére napirendre tűzött. A modern tudomány és technológia szerepe a nemzetek fejlődésében és az államok közötti gazdasági és műszaki-tudományos kooperáció erősítésének szükségességéről — című kérdéssel kapcsolatos határozati javaslatot, amely a nemzetközi együttműködés fokozását, mégpedig a nemzetek gazdasági és szociális fejlődésének megkönnyítése céljából, valamint a béke és a nemzetközi együttműködés ügye érdekében.

A megvitatott határozat abból indul ki, hogy a tudomány és a technológia hatalmas haladásához és alkalmazásához képest még igen kevés történt a nemzetközi kooperáció megvalósítására és tekintetben. Eppen ezért fontos és aktuális célkitűzésnek kell tekinteni az ez irányú erőfeszítések fokozását. Figyelembe kell venni, hogy valamennyi országot részesíteni kell a modern tudomány vívmányaiban, hogy meggyorsítsák gazdasági és szociális fejlődésüket és hogy hozzájáruljanak a

számukra a világ anyagi és szellemi kincsesterének alkotásait, szem előtt tartva a fejlődésben lévő országok különleges helyzetét is.

A határozat vonatkozik ugyanakkor arra a hozzájárulásra, amelyet a kormányoknak kell nyújtaniuk nemzeti politikájuk keretében a tudomány és a technológia fejlesztéséhez, a gazdasági és műszaki tudományos kooperáció új eszközökkel való ösztönzéséhez, kétoldalú és sokoldalú úton, az ENSZ Alapokmányának elvei alapján. Ezzel kapcsolatosan a határozat kiemeli a közvetlen együttműködési kapcsolatok létrehozásának jelentőségét különböző országok szakintézményei között, függetlenül az országok gazdasági fejlődési színvonalától és társadalmi-politikai rendszertől.

A határozat felveti azt az elgondolást, hogy érvényesíteni és alkalmazni kell a modern tudományt és technológiát a fejlesztési folyamatban az Egyesült Nemzetek rendszeréhez tartozó szervezetek útján. Az Egyesült Nemzetek rendszerének illetékes szervei, a Gazdasági és Szociális Tanácsot, valamint ennek a tudomány és a technika fejlesztési alkalmazásával foglalkozó tanácskozó bizottságát, továbbá a regionális gazdasági bizottságokat felhívják, hogy fokozzák a gazdasági, tudományos és műszaki kooperációt a meglévő és a jövőben összeállítandó programok keretében, és támogatassák a tagállamok, főleg a fejlődésben lévő országok erőfeszítéseit a tudomány és technológia felhasználására fejlesztési célkitűzéseik elérésében.

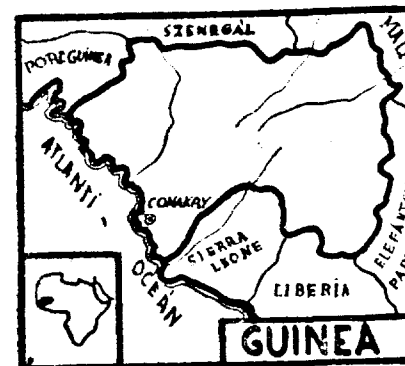
Az ENSZ fejlesztési programját és a nemzetközi pénzügyi intézményeket egyben felhívják, hogy a kormányok kérésének megfelelően nyújtsanak elsőbbséget azoknak a terveknek, amelyek a tudomány és a technológia fejlesztési alkalmazásával kapcsolatosak, figyelembe véve az Egyesült Nemzetek második fejlesztési évtizedének célkitűzéseit és a fejlődésben lévő országok tudományos közössége erősítésének szükségességét.

A határozati javaslat megszavazása után Gheorghe Diaconescu nagykövet, Románia állandó ENSZ-képviselője hangsúlyozta, hogy a dokumentum egyhangú elfogadásának véleményünk szerint sokrétű jelentősége van, ami nemcsak a témakör rendkívül időszerű jellegéből, hanem főleg abból a közös óhajból fakad, hogy elősegítjük a haladást a nemzetközi együttműködés e fontos területén.

CSEHSZLOVÁK SZK. A befejezett munkanap eredményeinek elemzése a Příbram melletti Lesetice-i 1-es számú uránbányában.

Zsoldoscsapatok agressziója Guinea ellen

számolták és azonnal intézkedtek egy esetleges újabb támadás megelőzéséről.

Guinea 245 857 négyzetkilométeren terül el az Atlanti-óceán partján. 3,5 millió főnyi lakosságából 330 000 a fővárosban él. Az ország jelentős természeti kincsekkel rendelkezik: itt található a világ bauxit-tartalékának több mint egyharmada, ezenkívül gazdag arany-, vas- és gyémántbányái vannak.

Guinea, a volt francia gyarmat 1958-ban vált függetlenné. Ekkor került Szeke Ture az ország és a kormány élére és e funkciót azóta is betölti. 1958 óta nagy erőfeszítéseket tesznek a független gazdasági fejlesztésére, valamint a többi afrikai orszaggal való kapcsolatok bővítésére.

Az ENSZ Biztonsági Tanácsa vasárnap délután rendkívüli ülésen vizsgálta meg Guinea panaszt

az ország területére behatolt zsoldoscsapatok agressziója miatt.

A vita megnyitáskor U Thant ENSZ-főtitkár felolvasta Szeke Ture guineai elnök üzenetét és az ENSZ Fejlesztési Programja cónakryi képviselőjének jelentését, amely megerősíti idegen csapatok guineai jelenlétét.

A jelenlévők elvetették az USA képviselőjének azt a módosított javaslatát, hogy alakítsanak vizsgáló bizottságot és küldjék ki Conakryba, majd egyhangúlag jóváhagyták az afroázsiai országcsoporthatározattervezetet, amely követeli a zsoldosok azonnali kivonását és a Guinea Köztársaság elleni fegyveres támadás megszüntetését. A jóváhagyott tervezet alapján ENSZ-bizottságot küldenek Conakryba, hogy a helyszínen mérje fel a helyzetet, és — az agresszió folytatása esetén — megfellelő intézkedéseket javasoljon.

KÜLFÖLDI TÁVÍRATOK

PÁRIZS

Franciaországban megkezdődött a szokásos évi nagy irodalmi díjak kiosztása. A Goncourt-díjat Michel Tourniernek ítélték oda, a Gallimard kiadásában megjelent Aulnes királyi című regényéért.

A Theophraste Renaudot díjat Jean Freustie nyerte el Isabelle vagy az utószéken című regényével.

MÜNCHEN

Négy műhold után világszerte körülbelül 800 millió ember nézheti végig az 1972-es müncheni nyári olimpiai játékok küzdelmeit. Két mesterséges holdat az Atlanti-óceán fölött egyet a Csendes-óceán, egyet pedig az Indiai-óceán fölött helyeznek el.

OTTAWA

James Cross brit diplomata, akit október 5-én raboltak el a quebeci felszabadítási front nevű szervezet tagjai, újabb levelet küldött a montreali rendőrségnek. Cross azt írja, hogy egészen a terroristák politikai fogolyként kezelik és mindaddig fogva tartják, amíg nem bocsátják szabadon a szervezet börtönben lévő tagjait.

LOS ANGELES

Sharon Tate és a Labianca-há-

■ Francia irodalmi díjak. ■ Négy műhold fogja közvetíteni világszerte az 1972-es müncheni nyári olimpia küzdelmeit ■ Az elrabolt James Cross brit diplomata levele ■ Walter Scheel a lengyel—nyugatnémet szerződés ratifikálásáról ■ Willy Brandt felhívása a nyugatnémet írók kongresszusán.

KAIRO

Az Al Ahram értesítése szerint az Egyesült Arab Köztársaság, Líbia és Szudán államfői legközelebb január közepén ülnék össze. Az újabb rámutat, hogy ugyanakkor kerül sor az asszuáni gát befejezésével kapcsolatos ünnepségekre is.

HAMBURG

„A lengyel—nyugatnémet szerződés megfelel az alkotmánynak, ezért ratifikálásához nincs szükség kétharmados parlamenti többségre” — mondotta Walter Scheel külügyminiszter a Bild am Son-

tagnak adott interjújában. Hangsúlyozta, hogy parafálás előtt a szövetségi miniszteriumok megvizsgálták a szerződést és megállapították, hogy megegyezik a nyugatnémet alkotmány előírásaival.

A miniszter nyilatkozata válasza

STUTTGART

A nyugat-németországi írókongresszusán mondott beszédében Willy Brandt kancellár kijelentette, hogy „a demagógok a jól

ismert taktikához folyamodva, rágalmozgatók a szövetségi kormányt és szüntelenül politikája ellen u-szítanak”. Hangzott továbbá, hogy a nyugatnémet kormány „csökkenti igyekszik egy súlyos következményekkel járó háború után mutatkozó előteleteket és bizalmatlanságot”. Ez a politika — mondotta — ellenállásba fog ütközni és meg ellenállásba fog ütközni az NSZK-ban. Eppen ezért felkérte az írókat, nyújtsanak segítséget ahhoz, hogy a „józan ész ne szenvedjen ismét hajótörést a tudatlanság miatt”.

KHARTUM

Szudán az Afrikai Egységszervezet sürgős összehívását kérte, hogy megvitassák a Guinea elleni idegen intervenciót és megvizsgálják az agresszív felszámolására hozandó intézkedéseket — jelentette ki Faruk Abu Issa szudáni külügyminiszter. Elmondotta továbbá, Szudán ENSZ-képviselője utasítást kapott, hogy adjon meg Guinea ENSZ-megbizottjának minden támogatást.

LAGOS

Nigéria kész katonai segítséget nyújtani a conakryi hatóságoknak az agresszív támadások ellen — hangzik Jakubu Gowon nigériai államfőnek Szeke Ture elnökhez intézett távirata.

LUNA-17 — LUNAHOD-1

Megvalósult az egyedülálló kísérlet első szakasza

MOSZKVA (Agerpres).

A Lunahod-1 teljes egészében teljesítette a holdnap idejére megállapított tevékenységi programját, s így megvalósult ennek az egyedülálló kísérletnek az első szakasza — közli a TASZSZ hírvégzők.

Mint ismeretes, a Luna-17 automatá allomás november 17-en simán leszállt az Esők-tengerre, és még ugyanazonnap az allomás leszálló lépcsőjéről legördült a Lunahod-1.

Az ötnapos kísérlet idején a jármű különféle műveleteket végzett. Közben, telefontetrikus és televíziós eszközökkel kipróbálták a készült földi irányítási módszereit. Miután a robotgépet az említett időszakban meglett 197 métert, megállapították, hogy a holdjármű, valamint irányító és megfigyelő rendszerei egyaránt jól

működnek, mégpedig a készült tervezésekor nyert kísérleti adatoknak megfelelően.

A holdutó kikísérletével egyidejűleg telefontetrikus és televíziós adatokat is nyertek különböző holdszakaszokról. A Luna-17 és a holdjármű készülékei ugyanakkor adatokat szolgáltatnak a sugárzásról, a holdközvetek mechanikai sajátosságairól és vegyi összetételéről, valamint számos asztrológiai jelenségről.

November 17 és 22 között tíz alkalommal letesítettek közvetlen rádió- és tévékapcsolatot a Lunahod-1-gyel és a Luna-17-tel. E kísérletek története a holdjárakára, amelynek idején szünetelnek a kísérletek.

Az Esők-tengerénél november 24-én kezdődött és december 8-ig tart a holdjárak. A Lunahod-1 ez idő alatt végig egy helyben marad.

Új mesterség

Egy tágas világos tereben vagyunk, amelynek közepén állványzatokkal és lépcsőkkel körülvett sötét színű torony nyúlik a magasba. A tereben meleg van és sok a fény, s a környezetből senki sem gondolja, hogy a fekete torony falain belül, alig néhány méterre kísérleti úton a Holdhoz hasonló feltételeket hoztak létre — írja a TASZSZ tudományos hírmagarázója, aki meglátogatta a Lunahod-1-et előállító tervezőirodát.

A torony belsejében a holdi feltételeket utánozó terem van, ahol a hőmérséklet minusz 150 és plusz 150 Celsius fok között váltakozik. A terem falainak hosszában betonpályát építettek, amely kráterekkel és terepemelkedésekkel együtt a holdfelszín jellegzetességeit utánozza. Ezen a pályán próbálják ki az első holdrobotot.

A Lunahod-1 menet közben gyilkos hasonlít, amely behajlítja testét, hogy elkerülje az akadályokat. Néha-néha úgy tűnik, hogy a Lunahod makettje beleütközik egy „sziklába”, vagy felborul egy kanyarnál. Am a próba minden baj

nélkül folyik le. Ha az egyik kerék fennakad a holdtalaj egyik hasadékában földi parancsra, puskaporos töltet robban, amely megsemmisíti a motortengelyt, s a magánjáró laboratórium a többi hét kerék segítségével kiszabadul. A besorult kerek ugyanis nem fejt ki több vontatóerőt és csak támaszpontul szolgál.

Új, a Földön mindeddig ismeretlen mesterség jelent meg: a Lunahod sofőr-operátore. Azoknak, akik ezt a mesterséget választották, meg kellett tanulniuk, hogyan vezessenek egy gépkocsit csaknem 400 ezer kilométer távolságból, s begyakorlásukhoz különleges pályát építettek. A programban számos probléma szerepelt, köztük a kráterek kikerülése, az áthaladás egymástól különböző távolságra lévő kódarak között. A sofőr előtt csak a televízió ernyője van, s ezen jelennek meg a Lunahod előtti terep különböző képei. Az embernek az első benyomása az, hogy diaprojektort vetítenek, amelyek olyan gyorsan változnak, hogy az operátornak csaknem abban a pillanatban kell döntenie.

A Lunahod-utódokra nagy jövő vár

„Az első szovjet Lunahod az előző automatá holdexpedíciók hírnöke. Utódainak tagab hatókörök és nagyobb mozgási terük lesz” — írja I. Pszkovszkij, a TASZSZ tudományos kommentátora.

Az automaták a Hold különböző övezeteibe való leszállásuk után újabb, nehezebben járható, de nagyobb kutatási lehetőségekkel kecsegtető területek felé vehetik útjukat. Nagyon érdekesek lennének például az ónjárok segítségével végzendő expedíciók. A Hold felszínét benépesítő készülékek egyidejűleg folytathatnak kutatásokat a holdfizika, a holdtalajt és az űrvegyszeret terén. Lehetővé váhat továbbá az is, hogy mozgó laboratóriumok valamelyike kapcsolatot teremtsen két kutatóközpont között és összegezze azok tudományos adatait, villamos

energiát vegyen fel a napelemek segítségével.

A magánjárók révén a tudósok tanulmányozhatják majd a Hold szeizmikus jelenségeit. Így például az ónjárok robbanó anyagokak helyzetét el a holdfelület valamely pontján, s annak felrobbanása után, amire természetesen a jármű valószínűleg kerülne sor, tanulmányozhatná a robbanás „tölcsérét”.

A fizikusok egyik óhaja, hogy az atmoszféra nélküli Holdon olyan kísérleteket hajtsanak végre, amelyekre csak légűres térben kerülhet sor.

Néhez előre felmérni azt, hogy az ónjárok milyen távlatokat nyitnak meg az űrtudás előtt. Annál azonban kétségtelen, hogy nagy jövő vár rájuk — írja befejezésül a TASZSZ hírvégzők tudományos kommentátora.

Az automatáknak nincs versenytársuk

Boris Petrov akadémikus, közismert szovjet tudós az Izvestijákban megjelent cikkében, utalva az automatá készülékek jelentőségére a világűr kutatásában, hangsúlyozta, hogy ez a jelentőség annál nagyobb, minél messzebb hatol be az ember a világűrbe. A naprendszer bolygókainak kutatása terén — írja a cikk szerzője — az automatáknak, legalább is a közeljövőben, nincs versenytársuk. A sajátos feltételek köztélkeztében olyan bolygók, mint a Venus, a Jupiter a Saturnus még sokáig hozzáférhetetlenek lesznek az ember számára.

Rátérve a Lunahod-1 magánjáró felfedezésének módjára, Petrov akadémikus rámutatott, hogy a Luna-16 és a Luna 17 automatá állomásokon szabványépítési lépcsőzállási lépéseket használtak és ezért a Lunahod helyett az illető állomásokra különböző tudományos kutató készülékeket szerelhettek fel. Elvben — írja a cikk szerzője — az allomás súlyának a részét, amelyet a Hold-Föld rakéta számára tartottak fenn, hosszú ideig működő készülékek számára használnak volna fel. Olyan készülékek számára, amelyekkel a tudósok a Földről rendkívül nehezen megoldható vagy teljesen megoldhatatlan asztrológiai, csillagászati és más kérdéseket oldhatnak meg.